

1. יתרונות הקיצור והתמצות בכתיבה המשפטית

עו"ד יוסף שטח, יו"ר הוועדה לניסוח משפטי בלשכת עורכי הדין בישראל

הצורך בניסוח משפטי ברור ותמציתי ידוע ומובן לרבים. טקסטים משפטיים רבים מנוסחים באריכות: כתבי טענות מוגשים בהיקף של ספרים, חוזים משטרעים על פני עמודים רבים, וגם פסקי הדין התארכו במרוצת השנים, ורבים מהטקסטים אינם בהירים. אפילו החוקים אינם ברורים תמיד. לעתים דומה שנשכחה תכלית העיסוק במשפט. המשפט נועד להסדיר את מערכת היחסים בין בני האדם במחיר סביר למשק ולא לסבכם. מכאן ברור שהחוק צריך להיות מובן לאזרח.

הנושא נדון בעולם המערבי כבר שנים רבות, ובשנים האחרונות הוא הולך ומחלחל לתודעת הציבור גם בארץ. לאחרונה פורסם ספר ראשון על "דיוקן העברית המשפטית בישראל", פרי עטם של עורכי הדין רן לוסטיגמן ומיכל אהרוני, חברי הוועדה לניסוח משפטי בלשכה. זה יום חג ללשון העברית המשפטית, אין ספק שתהיה לספר תרומה חשובה להעלאת המודעות לבעיות של הניסוח המשפטי ולשיפורו. סקירה קצרה על הספר תובא בפרק 2 להלן.

ועוד חדשות בתחום שיפור הניסוח המשפטי - הוצאת לשכת עורכי הדין פרסמה את תכנת "המנסח" שנועדה לסייע בשיפור הניסוח המשפטי; מחלקת הייעוץ והחקיקה במשרד המשפטים תקיים בראשית חודש מאי יום עיון פנימי בנושא הניסוח בחקיקה; בכנס הקיץ של הלשכה יתקיים לראשונה מושב בנושא הניסוח המשפטי; יו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט ח"כ ניסן סלומינסקי אמור לקיים ביוני דיון בנושא "האם דרושה מהפכה בניסוח המשפטי?"; בראשית חודש אוגוסט יתקיים כינוס בין-לאומי על לשון ומשפט באוניברסיטת חיפה; נשיאת בית המשפט העליון כב' השופטת מרים נאור ציינה לאחרונה בדיון בבג"ץ 1877/14 (התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת) כי אסור שחוק יהיה קשה להבנה.

גיליון זה ייוחד לדיון בצורך וביתרונות שבקיצור ובתמצות בכתיבה המשפטית. בגיליון הבא נציע הצעות לניסוח מחדש של חוזים. נראה שאפשר לנסח חוזה טוב שיהיה ברור וקצר (עד כדי רבע או שליש ממספר המילים בחוזה המקורי). בפרק 4 להלן מובאות שתי דוגמאות למשפטים קצרים במקום הערות משפטיות ארוכות מאוד. בפרק 3 מובאת הצעה לנוסח חלופי של החוזים. את ההצעה מציגה ד"ר אורלי אלבק, מרכזת מערך ההשתלמויות באקדמיה ללשון העברית ומרצה בהשתלמויות לניסוח משפטי של לשכת עורכי הדין.

פרקי הגיליון שלפנינו מציגים אפוא שינוי יסודי בניסוח המשפטי, גישה שאינה נוהגת אצל חלק מעורכי הדין והשופטים. הגישה המוכרת, שלפיה מנסחים המשפטנים טקסטים ארוכים, לעתים לא בהירים, היא הגישה שאותה למדו המשפטנים ולפיה נהגו מאז ומעולם. אך בניתוח בכלים של מנהל עסקים שינוי הגישה הוא הדרך היעילה והטובה ביותר. שינוי הגישה המסורתית מחייב אולי שינוי תפיסה מערכתית גם בבית המשפט. ניסיון השנים האחרונות מראה כי כל פסק דין עקרוני

בנושא ספציפי הביא להוספת סעיפים רבים להסכמים של חברות ומוסדות כדי להתגונן מפני השלכות פסק הדין. כך הלכו ההסכמים והתארכו תוך שמנסחיהם התעלמו משכיחות המקרים הספציפיים בחיי המעשה. לעניות דעתי, ראוי לבחון שינוי בגישה שכן רוב רובם של ההסכמים מתקיים, והם אינם מגיעים לבירור משפטי.

לשאלה 'מה יעשו עורכי הדין וממה יתפרנסו?' אשיב שהם ינסחו מסמכים רבים יותר ויסיימו תיקים רבים יותר. הם ייהנו יותר מהזמן והכנסתם תגדל. אולי ראוי לבחון מחדש את מבנה שכר הטרחה ואת העמלות. לדעתי כדאי להרחיב את תפקידו של עורך הדין – חשוב שעורך הדין, העורך את ההסכם, ימשיך ללוות את הצדדים בשלבי מימושו, והכנסתו תגדל. השיח בין עורכי הדין של הצדדים יכול לבוא, כפי שהיה פעם, במקום השיח בבית המשפט. כך גם מערכת בית המשפט תצא נשכרת. בשיטה זו יצאו הלקוחות, עורכי הדין והמשק נשכרים. לסיכום, ראוי לבחון את שינוי הגישה ולאמץ את הקיצור והתמצות בכתיבה המשפטית.

2. ספר חדש: זאת ועו"ד - דיוקן העברית המשפטית בישראל

לפני שבועות אחדים יצא לאור הספר **זאת ועו"ד** שכתבו עו"ד מיכל אהרוני ועו"ד רן לוסטיגמן, חברים בוועדה לניסוח משפטי של הלשכה. המחברים מלמדים כתיבה משפטית במוסדות אקדמיים שונים ובמסגרות נוספות כמו המכון להשתלמויות שופטים ועוד. ערך את הספר הלשונאי ד"ר רוביק רוזנטל. **זאת ועו"ד** הוא הספר הראשון מסוגו המשקף את השפה הכתובה של עולם המשפט הישראלי. הספר מציג אחת לאחת את דמותה של השפה המשפטית המקומית ואת מחלותיה. הניתוח הלשוני מוביל את המחברים לא פעם גם לתובנות מהותיות על עולם המשפט. בחלקו האחרון של הספר מובא "מילון הז'רגון" - מילון מקיף של העגה המשפטית בישראל.

הספר מציע לקהילה המשפטית הישראלית לאמץ שפה פשוטה ובהירה לכל אדם, שפה שתתרום תרומה חשובה למערכת המשפטית עצמה. הספר מצטרף לתנועה העולמית לשפה משפטית פשוטה שכבר מטביעה את חותמה על התרבות המשפטית בעולם.

זהו ספר עיון הכתוב בשטף ובהומור, גדוש בדוגמאות ונגיש גם לקוראים שאינם שייכים לקהילת המשפטנים.

3. הצעה לנוסח חלופי לחוזה – חלוקה לפרקים¹ **ד"ר אורלי אלבק**

מסמכים משפטיים, בייחוד חוזים למיניהם, מלווים את חיינו. כולנו נדרשים להם כשאנחנו שוכרים דירה, פותחים חשבון בנק או רוכשים פוליסת ביטוח. אני מניחה שרוב האנשים מן היישוב נוהגים כמוני – קוראים את הסעיפים הראשונים, מדלגים לעמוד האחרון, נושאים תפילה חרישית לבורא עולם וחותרים בתקווה שיהיה טוב.

¹ הצעה זו היא תמצית של מאמרי 'המבוא לחוזה מהווה חלק בלתי נפרד הימנו – על מבנה החוזים', העתיד להתפרסם. מתווה כללי של ההצעה נזכר במאמרי: אורלי אלבק "להלן הטקסט המשפטי – על מורכבות הניסוח של הטקסט המשפטי בעיני הבלשן", **עיונים בשפה וחברה** 5 (2-1), 54 (2012).

עיון קל בחוזה מגלה שניסוחו ייחודי, סביר להניח שבכל תחום אחר שאינו תחום המשפט, איש לא ינסח טקסט שידמה לו. למשל, הימצא מי שינסח טקסט מעין זה:

מכיוון שעלו המחירים במשק,

ומכיוון שעלה שיעור המובטלים,

ומכיוון שעלה שיעור הריבים במשק,

ומכיוון שהצטמצמו יתרות מטבע החוץ,

ומכיוון שעלה שכר המינימום

לפיכך החליטה הממשלה לנקוט צעדים מרחיקי לכת כדלקמן.

אנסח את הצעתי ב'חוזית' כך:

הואיל וחוזים מזדמנים בחייו של כל אדם מן היישוב;

והואיל והחוזים מנוסחים בדרך מפותלת המקשה על חיי אזרחים תמימים;

והואיל ויש להקשות אם משפטי הסיבה הבאים במבוא לחוזה מפרטים את הסיבות להסכם שסעיפיו מפורטים בגוף החוזה;

והואיל וניסוח המבוא והגוף במתכונתם המוכרת כורכת את כל הנאמר בחוזה במשפט אחד;

והואיל וניסוח המבוא במשפטי סיבה אינו מאפשר ניסוח של כמה משפטים נפרדים, וזו מגבלה המקשה על המנסחים עד כדי כך שלעתים אינם מציינים לה;

והואיל והנקודות המוטלות בסוף כל סעיף בגוף החוזה אינן מתיישבות בהכרח עם החלת המבוא על כל סעיפי גוף החוזה;

לפיכך אני מציעה נוסח חלופי כדלקמן:

החוזה ינוסח בפרקים – פרק המבוא ופרק ההסכם.

אסביר את הצעתי בעברית. בחוזה המקובל שלושה משפטים:

א. משפט קצר ובו הצגת הצדדים;

ב. משפט ארוך מאוד – לעתים אלפי מילים – ובו המבוא לחוזה המציג את הרקע לחוזה, וגוף החוזה המציג את סעיפי ההסכם בין הצדדים;

ג. משפט קצר ובו החתימות.

אני מבקשת לטעון שראוי לשנות את הנוסח המקובל כי יש בו פגמים רבים, אפרט אותם להלן.

משפט ארוך - ניסוח עיקר החוזה במשפט בן אלפי מילים מסרבב את הנוסח ומזמן קשיים ניכרים הן למנסח והן לקורא.

נקודה בסוף משפטי המבוא או בתוכם - את משפטי הסיבה הבאים במבוא אין לחתום בנקודה שכן אין להם קיום תחבירי בלעדי המשפטים הבאים בגוף החוזה (למשל, הצירוף 'מכיוון שירד גשם'. אינו משפט שלם, ולכן אין לחתום אותו בנקודה). יש שהמנסח רוצה להוסיף משפט לאחד ממשפטי הסיבה, והוא אינו מצליח לציית למגבלה שלא לחתום את משפטי המבוא - הוא מוסיף משפט לאחד ממשפטי 'הואיל ו', ונמצא מפר את כללי התחביר. הנה דוגמה מתוך חוזה שהודמן לידיי (שימו נא לב לחמש הנקודות שבקטע, וגם לנקודתיים התמוהות אחרי 'הואיל'):

והואיל: והמוכר מצהיר כי המבנה הבנוי בנכס נבנה עפ"י היתר בניה מיום ____, ניתן למבנה טופס 4 ומאז גמר הבנייה וקבלת טופס 4 לא בוצעו על ידו עבודות בנייה נוספות במבנה אשר דורשות קבלת היתר בניה. זאת למעט סככה מעץ שנבנתה במרפסת הקומה השנייה ואשר בגינה מצוי המוכר בהליך להוצאת היתר בנייה מול עיריית ראש"צ. כן מצהיר המוכר כי לא ידוע לו על כל הליך משפטי המתנהל נגדו ואשר יש בו כדי לפגוע בקיום התחייבויותיו והצהרותיו בקשר עם מכירת הנכס לקונה. העתק היתר הבנייה מצ"ב כנספח ב' 1. העתק טופס 4 מצ"ב כנספח ב' 2.

נקודה בסוף סעיפי גוף החוזה או בתוכם – מכיוון שרשימת סעיפי גוף החוזה הם חלק מהמשפט שהחל במשפטי הסיבה במבוא, ראוי לנהוג בהם כבמשפטים מחוברים. למשל, במשפט 'מכיוון שגדל מספר המובטלים, הממשלה תציע תמריצים למפעלים, והמכללות יציעו קורסים להסבה מקצועית' לא ראוי להטיל נקודה בין המילים 'למפעלים' ו'והמכללות'.

הסיבה לעריכת ההסכם בין הצדדים – וכי אחת הסיבות לעריכת ההסכם בחוזה היא שהמבנה נבנה על פי היתר, כנאמר בדוגמה לעיל? ודאי שלא. הסיבה לעריכת ההסכים היא רצון הצדדים לעגן את ההסכמתם במסמך מחייב כדי שאם אחד הצדדים יפר את ההסכם, יוכל הצד השני לאלץ אותו למלא את ההסכם או לפצות אותו על ההפרה.

מדוע נכתב החוזה בנוסח המתמיה הזה? כי הוא הגיע אלינו בירושה מהמשפט האנגלי, התמסד והפך נוסח בעל מסורת ארוכת שנים. ומה הפתרון? אני מציעה לנתק את הקשר התחבירי בין המבוא ובין הגוף ולנסח את החוזה בפרקים נפרדים. ניסוח בפרקים יאפשר למנסח להשתחרר ממגבלות הניסוח במשפט אחד ולכתוב משפטים עצמאיים, והחוזה יוכל להפוך לטקסט בהיר ומובן יותר.

4. ממצא מדהים: טקסט בן שורה אחת מחליף טקסט בן 10 שורות או 40 שורות
עו"ד יוסף שטח

אדגים להלן ניסוח תמציתי של שני קטעים שנועדו ללקוחות אחד המוסדות הפיננסיים הגדולים במשק.

א. "הערה משפטית לנתוני תשואת תיק: החישוב הניתן לצורכי אינדיקציה בלבד אינו מהווה אסמכתא מחייבת לכל צורך שהוא, לרבות לצורך קיזוזי הפסדים ו/או הטבות מס. הבנק ו/או עובדיו אינם אחראים לשלמותם, נכונותם או דיוקם של הנתונים ו/או החישוב ו/או לכל אי דיוק, שגיאה, השמטה או חישוב שגוי, וזאת על אף שנערכו במיומנות ובמקצועיות ונעשה מאמץ להבטיח כי החישוב יהיה נכון ומדויק למועד הפקתו, בכפוף לשיטות חישוב התשואה המפורטות לעיל והנהוגות בבנק לעניין זה. כיוון שכך, אין באמור משום מצג או אחריות כלשהי (כולל חבות כלפי צד ג') במפורש או במשתמע, בנוגע למהימנותו, דיוקו או שלמותו של החישוב. החישוב כפוף לנתונים כפי שהם מופיעים בספרי הבנק המחייבים לכל דבר ועניין."

במקום הטקסט הזה, שבו 108 מילים, המשתרע על פני לא פחות מ-10 שורות, היה אפשר להסתפק במשפט אחד בן 5 מילים בלבד: החישוב ניתן לצורכי אינדיקציה בלבד. שאר הפרטים שנכתבו לא הוסיפו דבר לתוכן.

ב. "תנאי שימוש - הערות משפטיות: הסימולציה נועדה לצורכי המחשה בלבד ואין להסתמך על תוצאותיה אשר עשויות להיות שונות מחישוב המס בפועל. אין בסימולציית המס משום ייעוץ מס. השימוש בסימולציה מותנה בהסכמה לתנאי השימוש. הנתונים המובאים במסגרת הסימולציה כגון רווח / הפסד ההון, סכום המס, שער נייר הערך / מחיר הרכישה או הפדיון של יחידת השתתפות בקרן הנאמנות / שער האופציה, יתרת קיזוזים לפני/לאחר קיזוז, מבוססים ומחושבים על פי שער נייר הערך / מחיר הרכישה או הפדיון של יחידת השתתפות בקרן הנאמנות / שער האופציה / שער המטבע (היציג) / המדד הידועים בעת עריכת הסימולציה, ועשויים לחול בהם שינויים מאותו מועד ועד למועד הצגתם לעיונו של הלקוח ו/או עד למועד מתן ההוראה ו/או קיבוע הנתונים הסופיים והמחייבים לעניין הביצוע ו/או חישוב המס, וכיוון שכך, הנתונים, החישובים והתוצאות אינם סופיים או מוחלטים ואף אינם כוללים תשלומים נוספים אשר ייתכן ויחולו במועד ביצוע הפעולה בפועל. תוצאות הסימולציה יוצגו בשקלים ויש לראותן ככלי עזר כללי וכתחשיב מקורב המיועד לקבלת אינדיקציה בלבד שיכול ויחולו בו שינויים עד לקביעת הנתונים הסופיים, המדויקים והמחייבים לעניין הביצוע והחיוב/זיכוי/קיזוז במס. בכל מקרה של פער בין הנתונים המובאים כפי שהם בעת עריכת הסימולציה לבין הנתונים הסופיים שיקבעו במועד הקובע לביצוע ולפיהם יחושבו כל זיכוי/חיוב/קיזוז וכל הקשור לאלה, יחייבו הנתונים כפי שיקבעו במועד הקובע לביצוע על פי חישובי הבנק. יצוין כי במסגרת הסימולציה לא נלקחים בחשבון מרכיבים כגון חלק מהעמלות, ההוצאות ו/או העלויות הנגבות בגין הפעולה או תקופת החזקה, כגון דמי ניהול חשבון, עמלות מכירה, עמלות משמרת, עמלות ברוקר וכיוב' ואלה יובאו בחשבון רק בחישוב הקובע לחיוב. על כן, אין להסתמך על נתוני הדוח, הם אינם מהווים אסמכתא ואינם מחייבים, הן לעניין העובדות והן לעניין אופן החישוב.

הבנק פועל לעריכת התחשיב במיומנות ובמקצועיות, על מנת להגיע לתחשיב שייתן אינדיקציה מקורבת ככל הניתן לתחשיב הסופי. עם זאת, בחלק מהמקרים, החישובים, הנתונים והתוצאות מבוססים על מחירים, מדדים ו/או שערים שאינם עדכניים למועד ביצוע התחשיב וזאת בין היתר, בשל היעדר זמינותם של נתונים עדכניים בעת ביצוע התחשיב. כמו כן, המחירים, השערים ו/או המדדים נשלפים ממקורות שונים ורבים, ואין הבנק מתחייב לשלמותם ו/או דיוקם ו/או לכל אי דיוק, שגיאה, השמטה או חסר אחר. על כן, עשויות להיות חריגות מהותיות בין התחשיב המקורב המבוצע במסגרת הסימולציה ובין התחשיב המחייב לצורכי חיוב במס. לפיכך, אין להסתמך על תוצאות הסימולציה לצורך ביצוע פעולות קניה או מכירה או חישובי קיזוז מס רווח הון של ניירות ערך, אופציות, קרנות נאמנות וכל נייר ערך ו/או נכס פיננסי אחר.

אין בנתוני הסימולציה כדי לחייב את הבנק או כדי לזכות את הלקוח, ובשום מקרה לא תהיה ללקוח טענה, תביעה או דרישה כלשהי כנגד הבנק בגין הצגת הנתונים או אופן החישוב המקורב או המשוער ו/או שלמות הנתונים העומדים בבסיס החישוב בדוח הסימולציה ודיוקם, ולא יהיה בדוח הסימולציה כדי לבסס טענה, תביעה או דרישה כנגד הבנק.

יובהר, כי שינוי בסדר הפעולות בין התחשיב על פי סימולטור זה ובין הביצוע בפועל, יכול להשפיע על סכום המס המחושב.

אין בסימולציה משום ייעוץ מס בין כללי ובין אישי, ואין לראותה ככזו או כתחליף לייעוץ מס אישי לפי נתוניו של כל לקוח.

את כל הטקסט הזה, שבו 261 מילים שנכתבו ב-40 שורות, היה אפשר להביע ב-7 מילים (יחס של כמעט 1:40) כך: החישוב הוא לאינדיקציה בלבד ואין להסתמך עליו.

5. "המנסח" - מוצר חדש בתחום הכתיבה המשפטית

עו"ד רן לוסטיגמן

לאחרונה החלה החברה הכלכלית של לשכת עורכי הדין לשווק את תכנת "המנסח". לאחר התקנת התכנה על מחשבי המשתמשים התכנה לומדת את דפוס הכתיבה של המשתמשים ומציעה להם השלמה אוטומטית בזמן כתיבת מסמך מכל סוג שהוא (מסמך WORD, דואר אלקטרוני, מצגת ועוד). פעולת התכנה אפשרית משום שרבים מאתנו חוזרים על ניסוחים מסוימים שוב ושוב. כך "המנסח" חוסך למשתמשים זמן רב.

כמו כן "המנסח" פועל ככל האפשר ברוח תפיסת השפה הפשוטה והבהירה – למשל, הוא מתריע כאשר המשתמשים כותבים משפטים ארוכים בני יותר מ-25 מילים, כשהם כוללים ביטוי בן יותר מ-10 מילים בין סוגריים, וכאשר יש במשפט יותר מדי ביטויי שלילה. משפטים ארוכים וריבוי ביטויי שלילה במשפט הם מן המאפיינים המקשים על קוראי המסמך.

"המנסח" אף מסייע לכותבים לשפר את תקינות המסמך. כאשר הוא מזהה טעויות לשון נפוצות בקרב עורכי הדין, הוא מציע תיקון ולפעמים אף הסבר לתיקון. למשל, את הביטוי "נחקר תחת

אזהרה" הוא יציע לשנות ל"נחקר באזהרה"; את הצירוף "נשוא התביעה" הוא יציע לשנות ל"נושא התביעה" ואף יסביר את התיקון על פי החלטת הוועדה למונחי משפט של האקדמיה ללשון העברית; את מילת היחס "אודות" הוא יציע לשנות ל"על אודות", את הביטוי "עיננו הרואות" הוא יציע לכתוב בכתוב נכון "עינינו הרואות" ועוד ועוד.

"המנסח" אף מעיר כאשר יש רווח לפני סימן פיסוק, הוא משלים שמות חיקוקים לפי כללי האזכור האחיד ואף משלים מספרי חברות ומיקוד של כתובות.

אמנם "המנסח" אינו יכול להחליף מנסח בן אנוש, אך הוא בהחלט יכול להביא לשיפור הניסוח המשפטי בקרב המשפטנים.

6. מהנעשה בעולם: יישום נרחב לחוק השפה הפשוטה בארצות הברית

עו"ד מיילה קפלן* הסבה את תשומת לבנו לאתרים הדנים ביישום חוק השפה הפשוטה בארצות הברית (The plain writing Act of 2010). חוק זה מחייב את גופי הממשל לנסח באופן "ברור ותמציתי" את כל המסמכים והטפסים כדי ש"הציבור יוכל להבין ולהשתמש בהם".

העיון באתרים אלה מעיד על האופן וההיקף הנרחב של יישום החוק. אחד האתרים הוא של רשות המזון והתרופות בארצות הברית (FDA) וכתובתו:

אתר מביא את לשון החוק עצמו, את <http://www.fda.gov/aboutfda/plainlanguage/> התדריך הפדרלי לכתובת שפה פשוטה, את עקרונות השפה הפשוטה וכן דו"ח ציות על הנושא ברשות. האתר מביא דוגמאות למלים פשוטות במקום מלים מסורבלות כלהלן:

Government writing is often wordy. Extra or elaborate words make your writing weaker. Here are some examples of extra words and their plain alternatives:

Wordy	Clear
Accordingly	so
as a means of	to
as prescribed by	in, under
at a later date	later
at the present time	now, currently
commence	begin, start
constitutes	forms, makes up
for the purpose of	to, for
heretofore	until, now

in accordance with	under
in order to	to
in the event that	if
on a monthly basis	monthly
pertaining to	of, about
related to	of
so as to	to
should it appear that	if
with regard to	about
shall	will

האתר גם מציין את שמות האתרים וכתובותיהם הקיימים בארה"ב בנושא : Plain Language
Web Sites

Federal Web Sites

- [Department of Health and Human Service Plain Writing and Clear Communications](#)¹
- [Plain Language Action and Information Network \(PLAIN\) Web Site](#)²
- [Plain Language Tools \(National Archives\)](#)³
- [Plain Language at the National Institutes of Health](#)⁴
- [Plain Language at the Centers for Disease Control and Prevention](#)⁵ -

Non-Federal Web Sites

- [Center for Plain Language](#)⁶ ⁷
- [Michigan Bar Plain English Column](#)⁸ ⁹

1. <http://www.hhs.gov/open/plain-writing/>
2. <http://www.plainlanguage.gov/site/about.cfm>
3. <http://www.archives.gov/federal-register/write/plain-language/>
4. <https://www.nih.gov/institutes-nih/nih-office-director/office-communications-public-liaison/clear-communication/plain-language>
5. <http://www.cdc.gov/healthliteracy/developmaterials/plainlanguage.html>

6. <http://centerforplainlanguage.org/>
 7. </AboutFDA/AboutThisWebsite/WebsitePolicies/Disclaimers/default.htm>
 8. <http://www.michbar.org/generalinfo/plainenglish/home>
 9. </AboutFDA/AboutThisWebsite/WebsitePolicies/Disclaimers/default.htm>
-

*עו"ד מיילה קפלן היא חברת הוועדה לניסוח משפטי בלשכה, מרצה לכתובה משפטית באנגלית ונציגת ישראל בכתב העת Clarity - ביטאון התנועה העולמית של Plain English.

7. מהנעשה בארץ: פקטור K ואיך הוא קשור לאחריות דירקטורים?

מתברר כי בעיות הניסוח אינן ייחודיות למקצוע המשפט, הן קיימות גם בכתובתם של רואי החשבון.

להלן קטע שפורסם ב"דה מרקר" ב-27 באפריל 2016 :

"יתרת ההפרשות שתיזקף לדו"ח רווח והפסד על ידי שימוש בפקטור היוון K בצורה הדרגתית עד הגעת המבוטחים לגיל פרישה, מסתכמת ב— מי מבין מה כתוב כאן? שאל פרופ' דן ויס, מנהל מכון קסירר למחקר חשבונאות את הנוכחים בערב עיון. זה לקוח מהדוחות הכספיים של חברות הביטוח."

ובהמשך הכתבה: "אולי אחת הסיבות שהדירקטורים מתקשים לקרוא לעומק את הדוחות של חברות הביטוח ולהבין מהו פקטור K הוא **גודל הדוח**. ממוצע העמודים של דוח חברת ביטוח בישראל הוא 470 לעומת 260 עמודים בדוחות של חברות הביטוח הזרות."